

Nr 914

Av fru **Kristensson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 141, angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m.*

(Lika lydande med motion nr 778 i Första kammaren)

I proposition nr 141/1965 upptages bl. a. frågan om farmaceutisk utbildning och forskning, varvid en omorganisation av receptarieutbildningen behandlas.

Ett förslag till reformering av den farmaceutiska utbildningens organisation och innehåll framlades förra hösten av den år 1957 tillkallade farmaceututbildningskommittén.

Enligt farmaceututbildningskommittén har kraven på receptariernas utbildning under senare år undergått en icke obetydlig förändring genom att arbetsuppgifterna skiftat karaktär. På apotek har recepturarbetet utvecklats mot en ökad användning av standardförpackade läkemedel, medan extemporeberedda läkemedel i motsvarande grad successivt minskat i omfattning. Större krav än tidigare ställs på receptariens förmåga att informera läkare och allmänhet om det växande sortimentet av läkemedel. Vidare har, enligt kommittén, receptarier i allt större omfattning tagits i anspråk även för andra uppgifter utanför det traditionella recepturarbetet. Det förekommer således att receptarier tjänstgör som apoteksföreståndare över längre tidsperioder. Utanför apoteksområdet tjänstgör receptarier i olika befattningar inom läkemedelsindustri och droghandel.

Farmaceututbildningskommittén anger att de påtalade bristerna hos den nuvarande utbildningen främst beror på de otillräckliga undervisningsresurser, som för närvarande finns vid receptarieutbildningen. Det finns bl. a. stort behov av en mera intensifierad handledning av de studerande. Utbildningen har under flera år av olika skäl måst bedrivas under extraordinära förhållanden.

Kommittén finner det vara ett oundgängligt krav, att undervisningen i de mera omfattande ämnena, allmän kemi, läkemedelskemi, galenisk farmaci samt farmakologi, vilka samtliga föreslås väsentligt ökade, handhas av för receptarieutbildningen heltidsanställda lärare. Erfarenheten från nuvarande förhållanden vid farmaceutiska institutet, där ett intimt samarbete sker mellan receptarie- och apotekarlinjen, understryker värdet av ett samgående mellan de båda utbildningsvägarna.

Farmaceututbildningskommittén föreslår därför, att receptarieutbildningen utformas som en under farmaceutiska fakulteten lydande men från denna organisatoriskt avgränsad enhet, som ges benämningen receptarieinstitut.

I propositionen förklarar sig departementschefen emellertid inte beredd att nu framlägga något förslag rörande den framtida receptarieutbildningens organisation och lokalmässiga förläggning utan avser att i annat sammanhang föreslå att en utredning verkställs i syfte att skapa en utbildning av receptarier inom yrkesskoleorganisationen. Detta utredningsuppdrag bör även innefatta att överse inträdeskraven till denna utbildning samt att även ta upp lokaliseringsfrågan och därvid överväga huruvida receptarieutbildningen bör anordnas på mer än en ort.

Ett av huvudmotiven bakom ecklesiastikministerns förslag har synbarligen varit de synpunkter som framförts i yrkesutbildningsberedningens och TCO:s remissvar. Samtliga övriga remissinstanser har dock tillstyrkt kommitténs förslag om receptarieutbildningens anknytning till farmaceutiska fakulteten, bl. a. statskontoret, universitetskanslersämbetet, arbetsmarknadsstyrelsen samt medicinalstyrelsen.

Statskontoret anför sålunda:

Vad därefter angår förslaget att receptarieutbildningen skulle utformas som en under farmaceutiska fakulteten lydande men från denna organisatoriskt avgränsad enhet, receptarieinstitutet, har kommittén enligt statskontorets mening anfört bärande skäl för en dylik reform.

Medan universitetskanslersämbetet uttalar i frågan:

Studentexamen är för närvarande ett krav för tillträde till receptarieutbildning. Universitetskanslersämbetet anser att man bör pröva möjligheten att framdeles även låta studerande med genomgången fackskola följa receptarieutbildningen. Sådana överväganden bör icke utgöra hinder för att utbildningen organiseras inom ett receptarieinstitut, som samordnas med ett universitet (motsvarande) på sätt farmaceututbildningskommittén föreslagit.

Ämbetet har även i petita för budgetåret 1966/67 föreslagit för receptarieutbildningen en omvandling av en tjänst som lärare i Ag 23 till universitetslektorat i Ag 27.

Svensk läkemedelshantering står på en synnerligen hög internationell nivå vad avser tillverknings-, kontroll- och ansvarsfunktioner. Främsta orsakerna härtill är den i många fall rigorösa svenska lagstiftningen på området jämte de olika personalkategoriernas insatser. Felexpeditioner från svenska apotek är något mycket sällsynt. För närvarande expedieras mer än 30 miljoner recept årligen i första hand av en receptariekår på ca 2 000 personer. Receptarierna upprätthåller ansvars- och kontrollfunktioner inom ett av samhällets mest expansiva områden under mycket skiftande förhållanden,

från exempelvis storstadsapotekens snabbreceptur, där av säkerhetsskäl ofta receptarien endast tillåtes arbeta i pass på 2—3 timmar, till glesorternas apotek, där receptarien i många fall ensam ansvarar för alla ett apoteks funktioner.

Farmaceututbildningskommittén har framhållit de allt större krav som ställs på receptariernas förmåga att informera läkare och allmänhet om det växande sortimentet av läkemedel. För att kunna meddela en objektiv och saklig information om läkemedel måste det enligt vår uppfattning med hänsyn till den snabba utvecklingen inom läkemedelsområdet ställas speciellt höga anspråk på aktualiteten för de i receptarieutbildningen ingående ämnen.

Det är vår övertygelse att receptarierna bör erhålla en så kvalificerad utbildning att den enskildes krav på obetingad säkerhet och snabbhet vid tillgången av läkemedel icke äventyras. Utan att ta ställning till inträdeskrav eller möjlig nivå på utbildning i allmänhet inom yrkesskoleorganisationen synes former för receptarieutbildningen, som ej bygger på en integrering med den farmaceutiska fakulteten, komma att innebära en reell sänkning av utbildningens kvalitet och nivå.

Det är inte möjligt att på annat ställe i landet ha tillgång till lärarkrafter, som kan undervisa i de mycket speciella ämnesområden, som måste ingå i utbildningen, främst då den farmaceutiska kemien. Undervisningen i detta ämne är dessutom mycket specifik i förhållande till annan kemiundervisning och kräver omfattande kunskaper inom området. Dessa lärare måste även ha intim kontakt med den aktuella utvecklingen och forskningen inom läkemedelsområdet.

Vi vill kraftigt understryka nödvändigheten av att universitetskanslersämbetet även fortsättningsvis är tillsynsmyndighet för såväl den högre farmaceutiska undervisningen som receptarieutbildningen. I sammanhanget bör nämnas att så sent som den 30 september 1965 har universitetskanslern i överensstämmelse med den av riksdagen bifallna propositionen nr 50/1964 förordnat ordförande och ledamöter i ett till farmaceutiska fakulteten knutet utbildningsråd, vari även ingår en representant för receptariekåren.

Med hänvisning till yttrandena från samtliga de remissinstanser, som äger ingående kännedom i frågan, synes en förnyad utredning enligt vår uppfattning icke vara påkallad.

Därest en dylik utredning ändå skulle anses erforderlig bör densamma ej bindas vid att utbildningen skall inordnas i yrkesskoleorganisationen utan verkställas förutsättningslöst, varvid en nödvändig anknytning till farmaceutiska fakulteten dock bör beaktas.

Under återopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 141 måtte besluta att den aviserade utredningen beträffande recepta-

riutbildningen göres förutsättningslös, varvid en nödvändig anknytning till farmaceutiska fakulteten dock beaktas.

Stockholm den 2 november 1965

Astrid Kristensson

Elisabet Sjövall

Bengt Sjönell

Blenda Ljungberg

Eric Nelander

Nancy Eriksson

Erik Tobé